

Dogfen ir Cyhoedd



**CYNGOR SIR
YNYS MÔN
ISLE OF ANGLESEY
COUNTY COUNCIL**

GŴYS A RHAGLEN

SUMMONS AND AGENDA

ar gyfer

for a

**CYFARFOD O
GYNGOR SIR
YNYS MÔN**

**MEETING OF THE
ISLE OF ANGLESEY
COUNTY COUNCIL**

a gynhelir yn

to be held at the

**SIAMBR Y CYNGOR
SWYDDFA'R SIR
LLANGFNI**

**COUNCIL CHAMBER
COUNCIL OFFICES
LLANGFNI**

**DYDD IAU
14 MAI 2015
am 2.00 o'r gloch**

**THURSDAY
14 MAY
at 2.00 pm**

R H A G L E N

1. **CADEIRYDD**

Ethol Cadeirydd ar gyfer Cyngor Sir Ynys Môn am 2015-16.

(Cyfeirir yr Aelodau at Drefn y Busnes yng nghyswllt y seremoni i ethol Cadeirydd ac Is-Gadeirydd y Cyngor Sir a ddosberthir yn y cyfarfod).

2. **IS-GADEIRYDD**

Ethol Is-Gadeirydd ar gyfer Cyngor Sir Ynys Môn am 2015-16.

3. **DERBYN UNRHYW GYHOEDDIADAU GAN Y CADEIRYDD, ARWEINYDD Y CYNGOR NEU'R PRIF WEITHREDWR.**

4. **DATGANIAD O DDIDDORDEB**

Derbyn unrhyw ddatganiad o ddiddordeb ynghylch unrhyw eitem ar y Rhaglen gan unrhyw Aelod neu Swyddog.

5. **DATGANIAD GAN YR ARWEINYDD / AELODAU'R PWYLLGOR GWAITH**

Yn unol â Pharagraff 4.4.1.2 o'r Cyfansoddiad, derbyn gwybodaeth gan yr Arweinydd ynghylch enwau'r Cynghorwyr y mae ef/hi wedi'u dewis i fod yn aelodau o'r Pwyllgor Gwaith, ynghyd â'u cyfrifoldebau portffolio.

6. **ETHOL CADEIRYDD Y PWYLLGOR GWASANAETHAU DEMOCRATAIDD AM 2015-16**

Ethol Cadeirydd yn unol â Pharagraff 3.4.12.3 o'r Cyfansoddiad.

7. **CADARNHAU'R CYNLLUN DIRPRWYO**

Bydd y Cadeirydd yn cadarnhau unrhyw rannau o'r Cynllun Dirprwyo y mae'n rhaid i'r Cyngor, yn unol â'r Cyfansoddiad, gytuno arnynt (fel y nodir ym Mharagraff 3.2 y Cyfansoddiad).

8. **CYDBWYSEDD GWLEIDYDDOL**

Cyflwyno adroddiad y Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd.

9. **CYNLLUN CYDNABYDDIAETH ARIANNOL I AELODAU 2015-16**

Cyflwyno adroddiad y Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd.

10. **CYRFF ALLANOL**

Cyflwyno adroddiad y Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd.

11. CYNLLUN DATBLYGU HYFFORDDIANT I AELODAU – DATBLYGU HYFFORDDIANT AELODAU 2015-16

Cyflwyno adroddiad y Pennaeth Gwasanaethau Democraataidd

12. CADARNHAU'R PWYLLGORAU

Bydd y Cadeirydd yn cadarnhau ailbenodi'r strwythur Pwyllgorau cyfredol canlynol fel y cyfeirir at hynny yn Adran 3.4 Cyfansoddiad y Cyngor, ynghyd â'r canlynol:-

- Panel Tâl a Graddfeydd (Is-Bwyllgor o'r Cyngor Sir)
- Panel Penodiadau'r Pwyllgor Safonau
- Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol
- Cyd-Bwyllgor Anghenion Addysgol Arbennig
- Is-Bwyllgor Indemniadau

13. RHAGLEN CYFARFODYDD CYFFREDIN Y CYNGOR SIR

Cymeradwyo'r rhaglen ganlynol o gyfarfodydd cyffredin y Cyngor Sir am y flwyddyn i ddod:-

- 29 Medi, 2015 - 2.00 pm
- 9 Rhagfyr, 2015 - 2.00 pm
- 24 Chwefror, 2016 - 2.00 pm
- 12 Mai, 2016 - 2.00 pm (Cyfarfod Blynyddol)

This page is intentionally left blank

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
CYFARFOD:	CYNGOR SIR
DYDDIAD:	14 MAI 2015
TEITL YR ADRODDIAD:	TREFNIADAU CYDBWYSEDD GWLEIDYDDOL YN Y CYNGOR
ADRODDIAD GAN:	PENNAETH Y GWASANAETHAU DEMOCRATAIDD
PWRPAS YR ADRODDIAD:	RHOI SYLW I FATER CYDBWYSEDD GWLEIDYDDOL AR BWYLLGORAU

- 1.0 Rhaid i'r Cyngor adolygu'r trefniadau cydbwysedd gwleidyddol ar ei Bwyllgorau yn flynyddol.
- 2.0 Nodir yn Neddf Llywodraeth Leol a Thai 1989 y prif egwyddorion sy'n rheoli cydbwysedd gwleidyddol, sef:

“(a) that not all the seats on the body are allocated to the same political group;

(b) that the majority of the seats on the body is allocated to a particular political group if the number of persons belonging to that group is a majority of the Authority's membership;

(c) subject to (a) and (b) above, the number of seats on the ordinary committees of a relevant Authority which are allocated to each political group bears the same proportion to the total of all the seats on the ordinary committees of that Authority as is borne by the number of members of that group to the membership of the Authority; and

(d) subject to paragraphs (a) to (c) above, that the number of the seats on the body which are allocated to each political group bears the same proportion to the number of all the seats on that body as is borne by the number of members of that group to the membership of the Authority.”

- 3.0 O ran Aelodaeth Grwpiau mae'r sefyllfa fel yr oedd ar adeg cyflwyno adroddiad i'r Cyngor ar 8 Mai 2014 sef:-

Plaid Cymru	-	12
Llafur	-	2
Grŵp Annibynnol	-	12
Grŵp Chwyldroad	-	2
Digyswllt	-	2

- 4.0 Mae'r Matrics yn yr atodiad yn nodi faint o seddi a ddyrennir i bob grŵp ynghyd â nifer y seddau a ddyrennir i aelodau digyswllt yn unol â chonfensiwn lleol fel y cadarnhawyd gan y Cyngor ar 8fed o Fai, 2014.
- 5.0 Yn unol â'r protocolau sy'n ymwneud â rheolaeth wleidyddol, mae'r trefniadau ar gyfer rheolaeth wleidyddol wedi cael eu trafod gydag Arweinyddion y Grwpiau.
- 6.0 **Argymhellion:-**
- (i) cadarnhau'r trefniadau cydbwysedd gwleidyddol a nifer y seddau a ddyrannwyd i bob un o'r Grwpiau yn unol â Deddf Llywodraeth Leol a Thai 1989 a nifer y seddau a ddyrannwyd yn ôl traddodiad ac arfer i Aelodau nad yw cydbwysedd gwleidyddol yn berthnasol iddynt ac fel y nodir yn y matrics;
 - (ii) yn amodol ar (i) uchod cadarnhau bod apwyntiadau ar gyfer aelodau di gyswllt ar bwyllgorau yn parhau yn unol â'r trefniadau presennol.
 - (iii) bod Arweinyddion Grwpiau yn hysbysu Pennaeth Gwasanaeth Democrataidd cyn gynted a phosib ynglŷn ag unrhyw newidiadau o ran aelodaeth ar bwyllgorau

Huw Jones
Pennaeth y Gwasanaethau Democrataidd
27/04/15

MAY 2015
MAY 2015

Balans ar y Cyngor Sir	
Balance on County Council	12
Plaid Cymru	2
Party of Wales	12
Llafur	2
Labour	12
Gwp Annibynnol	2
Independent Group	2
Gwp Chwyldroad	2
Revolutionist Group	2
Heb Ymaelodi*	30
Unaffiliated*	30

PWYLLGORAU CRAFFU A THROSOLWGW SCRUTINY AND OVERVIEW COMMITTEES			
Pwyllgorau Committees	Cytanisw m Craffu Total Scrutiny		Cyfanswm Erall Total Others
	Partneriaeth Partnership	Corfforaethol Corporate	
Aelodaeth Membership	10	10	20
	4	4	8
	0.666667	0.666667	1.333333
	4	4	8
	0.666667	0.666667	1.333333
	0	1	1
	0.666667	0.666667	1.333333
	10	10	20

ALLWEDD	KEY
Chwith uchaf, <i>italic</i> = hawl fracsyrnod ddiarnhaeddi	
Top left, <i>italic</i> , <i>theoretical fractional entitlement</i>	
Dde isaf, <i>italic</i> , <i>theoretical fractional entitlement</i>	
Bottom right, normal = whole number suggestion	

Pwyllgorau Committees	LLED-FARNWROL QUASI-JUDICIAL											PWYLLGORAU ERAILL Y CYNGOR OTHER COMMITTEES OF THE COUNCIL					Cyfanswm Erall Total Others
	Cynllunio a Gorchymynion Planning and Orders	Acthwllo Audit	Gwasanaethau Democratidd Democratic Services	Penodiadau Appointments	Ymchwilio Investigation	Disgyblu Disciplinary	Apeliadau Appeals	Trwyddeddu Licensing	CYSAG SACRE	Angibon Adysgol Special Educational Needs	Cynllunio ar y cyd Joint Planning	Tala Graddio Pay and Grading	Period Safonau Standards Appointing	Is-Bwyllgor Indemnadau Indemnities sub-Committee			
Aelodaeth Membership	11	8	10	10	3	3	10	11	6	7	7	6	3	5	100		
Plaid Cymru Party of Wales	4.4	3.2	4	4	1.2	1.2	4	4.4	2.4	2.8	2.8	2.4	1.2	2	40		
Llafur Labour	0.733333	0.533333	0.666667	0.666667	0.2	0.2	0.666667	0.733333	0.4	0.46667	0.46667	0.4	0.2	0.333333	6.666667		
Gwp Annibynnol Independent Group	4.4	3.2	4	4	1.2	1.2	4	4.4	2.4	2.8	2.8	2.4	1.2	2	40		
Gwp Chwyldroad Revolutionist Group	0.733333	0.533333	0.666667	0.666667	0.2	0.2	0.666667	0.733333	0.4	0.46667	0.46667	0.4	0.2	0.333333	6.666667		
Heb Ymaelodi Unaffiliated	0.733333	0.533333	0.666667	0.666667	0.2	0.2	0.666667	0.733333	0.4	0.46667	0.46667	0.4	0.2	0.333333	6.666667		
	11	8	10	10	3	3	10	11	6	7	7	6	3	5	100		

CYFANSWM LLAWN GRAND TOTAL	120
	48
	8
	48
	8
	8
	120

* Diffinir aelodau heb ymaelodi fel Aelodau nad yw'n rhan o o grwp gwleidyddol yn y Cyngor
*Unaffiliated Members are defined as those Members who are not Members of political groups represented on the Council

This page is intentionally left blank

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Cyfarfod:	Cyngor Sir
Dyddiad:	14 Mai 2015
Teitl yr adroddiad:	Cynllun Cydnabyddiaeth Ariannol i Aelodau ar gyfer 2015/16
Adroddiad gan:	Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd a'r Pennaeth Swyddogaeth - Adnoddau
Pwrpas yr Adroddiad:	Penderfynu nifer y taliadau uwch gyflog ar gyfer 2015/16

1.0 Cyflwyniad

- 1.1 Mae Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol (y Panel) yn annibynnol ar lywodraeth ganolog a lleol ac fe'i sefydlwyd yn y lle cyntaf i benderfynu ystod a lefelau lwfansau sy'n daladwy i gynghorwyr cynghorau sir a chynghorau bwrdeistref sirol ac i aelodau cyfetholedig â hawliau pleidleisio. Bob blwyddyn, mae'n rhaid i'r Panel lunio Adroddiad Blynyddol sy'n nodi'r math a'r lefelau o daliadau y mae awdurdodau'n gallu neu'n gorfod eu gwneud i'w haelodau ac i aelodau cyfetholedig.
- 1.2 Mae'r Panel yn mynnu bod pob awdurdod lleol yn cyhoeddi Rhestr Cydnabyddiaeth Ariannol Aelodau erbyn 31 Gorffennaf bob blwyddyn. Pwrpas y Rhestr yw sicrhau didwylledd a thryloywder ar draws yr holl awdurdodau ynghylch taliadau a wneir i aelodau etholedig. Bu i'r Cyngor hwn gwrdd yn llawn â gofynion y Panel mewn perthynas â'r flwyddyn ddinesig 2014/15.
- 1.3 Ar gyfer 2015/16, mae'r taliadau i aelodau, gan gynnwys taliadau i aelodau cyfetholedig, wedi eu pennu gan Banel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol (Y Panel) yn ei adroddiad blynyddol dyddiedig Chwefror 2015. Mae angen adrodd i'r Cyngor ar y wybodaeth hon er mwyn cadarnhau nifer yr Aelodau sydd â hawl i dderbyn uwch gyflog. Mae yna gyllideb mewn lle am 2015/16 ar gyfer cydnabyddiaeth ariannol i aelodau.

2.0 Taliadau i aelodau etholedig prif gynghorau

Cyflog sylfaenol

- 2.1 Mae'r Panel wedi penderfynu na fydd unrhyw gynnydd yn lefel y cyflog sylfaenol i aelodau'r prif gynghorau. Bydd y cyflog sylfaenol yn 2015/16 ar gyfer aelodau etholedig y prif gynghorau felly'n aros yn **£13,300**.

Uwch gyflogau

- 2.2 Mae gan y Cyngor ddisgresiwn ynghylch nifer yr uwch gyflogau y mae'n eu talu, hyd at yr uchafswm a bennwyd gan y Panel. Y nifer uchaf o uwch gyflogau y gellir eu talu yn Ynys Môn am 2015/16 yw 15 ac mae'r ffigwr hwn yn dal i gynnwys cyflogau dinesig. Ar gyfer 2014/15 penderfynodd y Cyngor ddyrannu uwch gyflogau i 14 o Aelodau a oedd yn dal swyddi.
- 2.3 Rhaid i gyngor sicrhau bod uwch gyflog ar gael i arweinydd y grŵp gwrthbleidiol mwyaf. Mae'r amod bod rhaid i arweinydd grŵp gwrthbleidiol neu unrhyw arweinydd grŵp arall gynrychioli o leiaf 10% o aelodaeth y cyngor cyn cymhwyso am uwch gyflog yn aros yr un fath.
- 2.4 Mae'r Panel wedi penderfynu y bydd lefelau uwch gyflog 2015/16 ar gyfer aelodau prif gynghorau'n parhau fel y nodir isod:

Uwch Gyflogau (sy'n cynnwys y cyflog sylfaenol):		
Band 1	Arweinydd	£43,000
	Dirprwy Arweinydd	£30,000
Band 2	Aelodau eraill o'r Pwyllgor Gwaith	£26,000
Band 3	Cadeiryddion Pwyllgor (os y'u telir)	£22,000
Band 4	Arweinydd y grwp gwrthbleidiol mwyaf	£22,000
Band 5	Arweinydd grwp gwrthbleidiol arall	£17,000

Penaethiaid dinesig a dirprwy bennaethiaid dinesig

- 2.5 Mae'r Panel yn parhau o'r farn ei bod yn briodol i awdurdodau bennu lefelau talu sy'n adlewyrchu gweithgarwch a chyfrifoldeb yn hytrach na phoblogaeth. Gall cyngor benderfynu peidio â rhoi cyflog dinesig i swyddi pennaeth dinesig a/neu ddirprwy bennaeth dinesig.
- 2.6 Mae gan y Cyngor felly ddisgresiwn i dalu cyflog dinesig (sy'n cynnwys y cyflog sylfaenol) yn unol â'r lefelau taliadau canlynol a benderfynwyd gan y Panel:

Cyflogau Dinesig (sy'n cynnwys y cyflog sylfaenol):	
Pennaeth Dinesig (Cadeirydd y Cyngor)	A - £24,000
	B - £21,500
	C - £19,000
Dirprwy Bennaeth Dinesig (Dirprwy Gadeirydd y Cyngor)	A - £18,000
	B - £16,000
	C - £14,000

- 2.7 In 2014/15, derbyniodd y Cadeirydd a'r Is-Gadeirydd gyflogau o £19,000 a £14,000 yn ôl eu trefn, gan gynnwys y cyflog sylfaenol. Yn seiliedig ar hyn, ac yn dilyn ymgynghoriad gydag Arweinyddion Grwpiau, argymhellir y dylai cyflogau dinesig barhau ar lefel C ar gyfer 2015/16.

Taliadau I aelodau llywyddol

- 2.8 Mae Deddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013 yn galluogi cyngorau i benodi rhywun i swydd ychwanegol, sef aelod llywyddol sy'n gyfrifol am gadeirio cyfarfodydd y cyngor cyfan. Lle penodir un, bydd gan y pennaeth dinesig lai o gyfrifoldebau o ganlyniad i hynny. Mae'r Panel wedi penderfynu y bydd yn rhaid i aelod llywyddol, os penodwyd un ac os yw'n cael cydnabyddiaeth ariannol, gael ei dalu ar lefel uwch gyflog Band 3, sef £22,000, y bydd y swydd hon yn cyfrif tuag at y cap ac na fydd swydd dirprwy aelod llywyddol yn derbyn cydnabyddiaeth ariannol.
- 2.9 Penderfynodd y Cyngor ar 27 Chwefror 2014 beidio symud ymlaen gyda hyn.

Y ffactorau allweddol sy'n sail i benderfyniadau'r Panel

- 2.10 Y cyflog sylfaenol, a delir i bob aelod, yw'r gydnabyddiaeth ariannol am y cyfrifoldeb o gynrychiolaeth gymunedol a chymryd rhan yn y gwaith o graffu, rheoleiddio neu swyddogaethau cysylltiedig llywodraethu lleol am gyfnod sy'n gyfwerth â thri diwrnod yr wythnos. Mae unrhyw ymrwymiad amser y tu hwnt i dri diwrnod yn gyfraniad gwasanaeth cyhoeddus di-dâl.
- 2.11 Mae cydnabyddiaeth ariannol arweinwyr cyngor ac aelodau'r pwyllgor gwaith (uwch gyflogau Band 1 a Band 2) yn seiliedig ar ragdybiaeth y Panel fod y swyddogaethau'n cyfateb i rai llawn amser.
- 2.12 Mae'n rhaid talu'r cyflog a'r costau sydd wedi'u pennu yn llawn i bob aelod, ac eithrio bod unigolyn wedi dewis yn annibynnol a gwirfoddol yn ysgrifenedig i swyddog priodol yr awdurdod i ildio'r holl daliad neu unrhyw elfen ohono.
- Rhaid gweithredu'r canlynol:
- 2.13 Ni all aelod etholedig gael cydnabyddiaeth ariannol am fwy nag un swydd uwch o fewn ei awdurdod ef neu hi.
- 2.14 Ni ellir talu uwch gyflog a chyflog dinesig i aelod etholedig.
- 2.15 Mae'r cyflog sylfaenol yn gynwysedig ym mhob uwch gyflog a chyflog dinesig a delir.
- 2.16 Os yw cyngor yn dewis cael mwy nag un dirprwy arweinydd sy'n derbyn cydnabyddiaeth ariannol, dylid rhannu'r gwahaniaeth rhwng uwch gyflog y dirprwy arweinydd ac aelodau gweithredol eraill gyda nifer y dirprwy arweinwyr a'i ychwanegu at uwch gyflog aelodau gweithredol eraill er mwyn cyfrifo'r uwch gyflog sy'n daladwy i bob dirprwy arweinydd.
- 2.17 Ni all aelodau sy'n derbyn uwch gyflog Band 1 neu Band 2 dderbyn cyflog gan unrhyw Awdurdod Parc Cenedlaethol neu Awdurdod Tân ac Achub y maent wedi'u penodi ar eu cyfer.

Uwch gyflogau penodol neu ychwanegol

- 2.18 Er mwyn galluogi hyblygrwydd ar lefel leol, cyflwynodd y Panel yn ei adroddiad a gyhoeddwyd Chwefror 2014 gyfle i awdurdodau wneud cais am gyflogau uwch penodol neu ychwanegol y tu allan i'r fframwaith cydnabyddiaeth ariannol. Mae'r Panel wedi nodi mai dim ond un cais a dderbyniwyd hyd yma

Dyrannu uwch gyflogau ar gyfer 2015/16

- 2.19 Argymhellir y dylid talu Uwch Gyflogau ar gyfer y swyddi canlynol yn ystod 2015/16:

Cadeirydd y Cyngor
Is-Gadeirydd y Cyngor
Arweinydd
Dirprwy Arweinydd
Aelodau eraill y Pwyllgor Gwaith (5)
Cadeiryddion y ddau Bwyllgor Sgriwtini
Cadeirydd y Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion
Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio
Arweinydd y Grŵp Gwrthbleidiol Mwyaf

3.0 Cynorthwyo gwaith aelodau etholedig awdurdod lleol

- 3.1 Mae'r Panel yn parhau i bryderu am yr amrywiadau eang a'r anghysondeb yn y cymorth a ddarperir i aelodau. Mae swyddogaethau Pwyllgorau'r Gwasanaethau Democrataidd yn cynnwys gofyniad i adolygu lefel y cymorth a roddir i aelodau i gyflawni eu dyletswyddau ac mae'r Panel yn disgwyl i'r pwyllgorau hyn wneud hynny a chyflwyno cynigion i'r cyngor llawn ynghylch yr hyn yr ystyrir yn rhesymol.
- 3.2 Bu i Bwyllgor Gwasanaethau Democrataidd y Cyngor hwn ystyried y mater yn ei gyfarfod ar 25 Mawrth 2015 pryd y penderfynwyd y dylid rhoi sylw i'r materion hyn fel rhan o'i raglen waith ar gyfer 2015/16.

4.0 Taliadau i aelodau cyfetholedig prif gynghorau

Amlinellir isod y penderfyniadau ar gyfer 2015/16:

Rhaid i Awdurdodau Lleol dalu'r ffioedd isod i Aelodau Cyfetholedig (sydd â hawliau pleidleisio):	
Cadeiryddion Pwyllgorau Safonau a Phwyllgorau Archwilio	£256 (4 awr a throsodd) £128 (hyd at 4 awr)
Aelodau cyffredin o Bwyllgorau Safonau sydd hefyd yn Cadeirio Pwyllgorau Safonau ar gyfer Cynghorau Tref a Chymuned	£226 ffi dyddiol (4 awr a throsodd) £113 (hyd at 4 awr)
Aelodau cyffredin o Bwyllgorau Safonau, Pwyllgor Sgriwtini Addysg; Pwyllgor Sgriwtini Trosedd ac Anhrefn a'r Pwyllgor Archwilio.	£198 (4 awr a throsodd) £99 (hyd at 4 awr)

- 4.1 Mae amser rhesymol i baratoi cyn cyfarfodydd yn gymwys i'w gynnwys mewn hawliadau a wneir gan aelodau cyfetholedig – gall swyddog priodol benderfynu faint cyn y cyfarfod.

- 4.2 Gellir cynnwys amser teithio i'r cyfarfod ac oddi yno yn yr hawliadau am daliadau a wneir gan aelodau cyfetholedig (hyd at uchafswm y gyfradd ddyddiol).
- 4.3 Gall y swyddog priodol yn yr awdurdod bennu ymlaen llaw a yw cyfarfod wedi'i drefnu ar gyfer diwrnod llawn a thelir ffi ar sail y penderfyniad hwn, hyd yn oed os yw'r cyfarfod yn gorffen cyn diwedd pedair awr.
- 4.4 Mae cyfarfodydd sy'n gymwys am daliad ffi yn cynnwys pwyllgorau a gweithgorau eraill (gan gynnwys grwpiau gorchwyl a gorffen), cyfarfodydd rhagarweiniol gyda swyddogion, hyfforddiant a phresenoldeb mewn cynadleddau neu unrhyw gyfarfod ffurfiol arall y mae gofyn i aelodau cyfetholedig eu mynychu.
- 4.5 Gallai Awdurdodau benderfynu ar nifer mwyaf y dyddiau mewn unrhyw un flwyddyn y gallai aelodau cyfetholedig gael eu talu amdanynt.

5.0 Taliadau a lwfansau eraill

Mae gweddill yr adroddiad hwn yn manylu ar daliadau a lwfansau eraill sydd yn daladwy fel y pennwyd gan y Panel.

Ad-dalu costau teithio

- 5.1 Mae'r Panel wedi penderfynu na fydd unrhyw newid yn 2015/16 i'r cyfraddau milltiredd y mae gan aelodau hawl i'w hawlio. Dim ond ad-dalu costau teithio i'w aelodau am gyflawni busnes swyddogol y gall pob awdurdod ei wneud, ar gyfraddau cyfredol Cyllid a Thollau Ei Mawrhydi sef:
- 45p y filltir – hyd at 10,000 milltir y flwyddyn mewn car
 - 25p y filltir – dros 10,000 milltir y flwyddyn mewn car
 - 5p y teithiwr y filltir – tâl ychwanegol am deithiwr arall
 - 24p y filltir – beiciau modur
 - 20p y filltir – beiciau
- 5.2 Dylai awdurdodau dalu'r cyfraddau milltiroedd a ragnodir i aelod sydd wedi bod yn deithiwr mewn cerbyd sy'n cael ei yrru gan rywun arall cyn belled ag y bo'r awdurdod yn fodlon fod cost wedi'i gwario gan yr aelod.
- 5.3 Mae'r Panel yn nodi bod Llywodraeth y DU wedi cyhoeddi yn Natganiad yr Hydref 2014 bydd costau teithio a delir i gynghorwyr gan eu hawdurdod lleol yn cael eu heithrio rhag treth incwm a chyfraniadau Yswiriant Gwladol gweithwyr. Bydd yr eithriad yn gyfyngedig i'r Taliadau Lwfans Milltiredd Cymeradwy lle mae'n berthnasol i daliadau milltiredd. Bydd y newid hwn yn dod i rym o 6 Ebrill, 2015

Ad-dalu costau cynhaliaeth

- 5.4 Mae ad-daliadau costau cynhaliaeth ar gyfer aelodau ac aelodau etholedig yn seiliedig ar y cyfraddau uchaf a nodir isod a bennwyd gan y Panel a hynny ar sail hawliadau gyda derbynebaw, ac eithrio ar achlysuron lle mae aelodau'n aros gyda ffrindiau a/neu deulu:
- £28 y diwrnod – Lwfans dydd am brydau, gan gynnwys brecwast, lle nad oedd
 - wedi'i gynnwys yn y taliad dros nos
 - £150 y noson - Llundain

- £95 y noson – rhywle arall
- £25 y noson – aros dros nos gyda ffrindiau a/neu deulu

Ad-dalu costau gofal

- 5.5 Mae'r Panel wedi penderfynu bod rhaid i bob awdurdod ddarparu ar gyfer ad-dalu costau angenrheidiol i ofalu am blant ac oedolion dibynnol (a ddarperir gan ofalwyr anffurfiol neu ffurfiol) hyd at uchafswm o £403 y mis. Dim ond pan fydd y gofalwr yn dangos derbynebau y gwneir ad-daliadau.
- 5.6 Bwriad ad-dalu costau lwfans gofal yw galluogi unrhyw unigolyn y byddai ei allu i gymryd rhan fel aelod o awdurdod yn cael ei gyfyngu gan ei gyfrifoldebau fel gofalwr. Mae'r Panel yn cydnabod bod rhywfaint o sensitifrwydd yn ymwneud â chyhoeddi'r costau dilys hyn. Fodd bynnag, mae'r Panel yn cymhell awdurdodau i annog mwy o bobl i fanteisio ar y cymorth hwn er mwyn hwyluso mwy o amrywiaeth ymysg aelodau awdurdodau.
- 5.7 Byddai darpariaeth o'r fath yn berthnasol iawn i'r unigolion hynny mewn sectorau o'r boblogaeth sy'n cael eu tangynrychioli mewn llywodraeth leol ar hyn o bryd, ond a allai ymgysylltu pan fydd ymwybyddiaeth ehangach o'r cymorth sydd ar gael ar gyfer costau gofal.

Yr Hawl i Absenoldeb Teuluol

- 5.8 Ym mis Tachwedd 2013, cymeradwyodd Cynulliad Cenedlaethol Cymru'r rheoliadau oedd yn ymdrin ag Absenoldeb Teuluol ar gyfer aelodau etholedig prif awdurdodau yng Nghymru. Cyhoeddodd y Panel Adroddiad Atodol ym mis Mawrth 2014. Mae'r penderfyniadau sydd yn yr Adroddiad Atodol yn cael eu cyfuno yn Adroddiad Blynyddol Chwefror 2015 ac fe'u nodir isod:
- Mae gan aelod hawl i gadw cyflog sylfaenol pan fydd yn cymryd Absenoldeb Teuluol o dan y rheoliadau, beth bynnag yw'r cofnod presenoldeb yn syth cyn cychwyn yr Absenoldeb Teuluol.
 - Pan fydd uwch ddeilydd cyflog yn gymwys i gael Absenoldeb Teuluol, bydd yn gallu parhau i dderbyn y cyflog drwy gydol yr absenoldeb.
 - Mater i'r awdurdod yw penderfynu penodi dirprwy ai peidio. Bydd yr aelod sy'n dirprwyo ar ran uwch ddeiliad cyflog sy'n cymryd Absenoldeb Teuluol yn gymwys i gael cyflog uwch os yw'r awdurdod yn penderfynu hynny.
 - Os yw talu i'r dirprwy yn golygu bod yr awdurdod yn talu mwy na'r uchafswm o uwch gyflogau sy'n ymwneud ag o, fel y nodir yn Adroddiad Blynyddol y Panel, caniateir ychwanegiad i'r uchafswm tra bydd y dirprwy yn y swydd. Fodd bynnag, ni all y Cyngor hwn wneud hyn pe byddai'n golygu bod nifer yr uwch gyflogau yn fwy na hanner cant y cant o aelodaeth y Cyngor. Byddai angen cymeradwyaeth benodol gan Weinidogion Cymru yn yr achos hynny.
 - Pan fydd awdurdod yn cytuno ar ddirprwy ar gyfer Absenoldeb Teuluol, rhaid hysbysu'r Panel o'r manylion o fewn 14 diwrnod o ddyddiad y penderfyniad. Mae hyn yn cynnwys manylion y swydd benodol ac am ba hyd y penodwyd y dirprwy.

- Rhaid diwygio'r atodlen cydnabyddiaeth ariannol er mwyn adlewyrchu goblygiadau'r Absenoldeb Teuluol.

Darpariaeth pensiwn

- 5.9 Mae Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn rhoi pŵer i'r Panel wneud penderfyniadau am hawliau pensiwn ar gyfer aelodau etholedig prif gynghorau.
- 5.10 Mae'r Panel wedi penderfynu y bydd yr hawl i ymuno â Chynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn gymwys i holl aelodau etholedig cymwys prif gynghorau.

6.0 Argymhellion

Gofynnir i'r Cyngor:

- 6.1 gadarnhau dyrannu Uwch Gyflogau ar gyfer y rheini sydd yn dal swyddi yn 2015/16 fel sydd wedi ei nodi ym mharagraff 2.19 uchod.
- 6.2 gadarnhau y dylid talu ar sail lefel C fel y penderfynir gan y Panel Cydnabyddiaeth Ariannol ar gyfer swyddi Pennaeth Dinesig a Dirprwy Bennaeth Dinesig, gan gymryd y baich gwaith a'r cyfrifioldebau a ragwelir i ystyriaeth (paragraff 2.7).
- 6.3 nodi bod y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd yn ei gyfarfod ar 25 Mawrth 2015 wedi penderfynu y dylid rhoi sylw i'r gofyniad i adolygu lefel y cymorth a roddir i aelodau i gyflawni eu dyletswyddau fel rhan o'i raglen waith ar gyfer 2015/16.
- 6.4 nodi manylion eraill ynghylch taliadau a lwfansau ar gyfer 2015/16 a bennwyd gan y Panel ac a amlinellir yn yr adroddiad hwn.

Huw Jones
Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd
29/04/15

Papur cefndirol:- Adroddiad Blynyddol Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol (Chwefror 2015)
- <http://gov.wales/irpws/sub/home/publication/2015-16/annual-report-2015-16/?skip=1&lang=cy>

This page is intentionally left blank

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
CYFARFOD:	CYNGOR SIR
DYDDIAD:	14 MAI 2015
TEITL YR ADRODDIAD:	CYRFF ALLANOL
PWRPAS YR ADRODDIAD:	CADARNHAU APWYNTIADAU I GYRFF ALLANOL
ADRODDIAD GAN:	PENNAETH Y GWASANAETHAU DEMOCRATAIDD

1.0 Cefndir

Yn unol â rheol gweithdrefn 4.1.1.2.7 (ii) y Cyngor, mae'n ofynol i'r cyfarfod blynyddol dderbyn a chadarnhau rhestr o aelodau i wasanaethu ar gyrff allanol sydd ddim yn gorfod bod yn aelodau o'r Pwyllgor Gwaith yn unol ag adran 5.8.4.2 y Cyfansoddiad. Mae copi o'r apwyntiadau cyfredol ynghlwm.

1.1 Yn unol â'r protocol rheolaeth gwleidyddol ymgynghorwyd gyda'r Arweinyddion.

2.0 Argymhelliad

Cytuno a chadarnhau'r apwyntiadau a welir yn y rhestr ynghlwm.

Huw Jones
Pennaeth y Gwasanaethau Democrataidd
23/04/15

Atodiad 1

CYRFF ALLANOL, CYD BWYLLGORAU A PHARTNERIAETHAU – EBRILL, 2015

I'W PENDERFYNU A'U CADARNHAU GAN Y CYNGOR

Rhif	Teitl	Nifer eu hangen	Enwau
1.	Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (1) (3 aelod i'w penodi tan yr Etholiadau Awdurdod Lleol nesaf ym Mai 2017)	3	L Davies, Jim Evans, R O Jones
2.	Panel Gweithredol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (1.1) (2 aelod o'r 3 uchod)	2	L Davies, R O Jones
3.	Pwyllgor Archwilio Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (1.2) (yr aelod sydd ar ôl)	1	Jim Evans
4.	Cyngor Iechyd Cymunedol Ynys Môn (9) (3 aelod i wasanaethu ar Bwyllgor Lleol Ynys Môn tan yr Etholiadau Awdurdod Lleol ym Mai 2017).	3	Jeff Evans, Dylan Rees, Dafydd Rhys Thomas
5.	Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru (13.1) (Arweinydd a Dirprwy Arweinydd)	2	I Williams, J Arwel Roberts
6.	Grŵp Cydranddeiliaid Safie Wylfa (16) (7 aelod yn cynnwys yr aelodau lleol yn Wardiau Talybolion a Thwrcelyn ac 1 aelod o'r Awdurdod).	7	A Rowlands
7.	Grŵp Cyswilt Prosiect Niwclear Horizon (105) (Gall unrhyw Aelod o'r Awdurdod fynychu ond dylai cynrychiolaeth y Cyngor Sir fod yn 7 aelod, yn cynnwys yr aelodau lleol o Wardiau Talybolion a Thwrcelyn ac 1 aelod o'r Awdurdod).	7	D R Thomas
8.	Pwyllgor Cyswilt Gwynedd (Cronfa Blwydd-dalladau) (90)	1	H E Jones
9.	A.H.N.E. (92) (4 Aelod o Wardiau arfordirol yn ddeifrydol yn dod o bedwar pwynt y cwrpawd ar yr ynys).	4	R Dew, L Davies, D R Hughes, Victor Hughes
10.	Cyd-bwyllgor Cefnfyrd Gogledd a Chanolbarth Cymru	2	Victor Hughes, R Dew
11.	Panel Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru (1 aelod annibynnol) (Gall fod am y flwyddyn ddinesig ond y mae'n arferol i bwrpasau parhad i'r penodiadau gael eu gwneud tan yr Etholiadau Awdurdod Lleol nesaf ym Mai 2013).	1	W T Hughes
12.	CAB Ynys Môn (35) (Aelod unigol)	1	R Ll Jones
13.	Medrwn Môn (37) (Sylwedydd heb bleidlais)	1	I Williams
14.	Grŵp Mynediad Ynys Môn (58) (Aelod unigol)	1	A Griffith
15.	Cymdeithas yr Henoed Gwynedd a Môn (69) (Aelod unigol)	1	Jim Evans
16.	Ymddiriedolaeth Addysgol Owen Lloyd Penrhoslugwy (76) (aelod lleol)	1	D R Hughes
17.	TALNET (Cyd Gymdeithas Lyfryddol) (78) (dau aelod)	2	R Dew, Vaughan Hughes
18.	Cwmni Frân Wen (100) (Sylwedydd)	1	R M Jones
19.	Cyd-bwyllgor TAITH (33)	2	B Parry, R Dew
20.	Pwyllgor Rheoli CYNNAL (73.1)	2	R M Jones, I Williams
21.	Pwyllgor Rheoli Gofal a Thrawsio Môn (a elwir yn awr yn Canllaw) (56)	1	A Mummery
22.	Panel Mabwysiadu Gwynedd a Môn	1	Jeff Evans
23.	Panel Maethu	1	Ieuan Williams

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
CYFARFOD:	CYNGOR SIR
DYDDIAD:	14 MAI 2015
TEITL YR ADRODDIAD:	CYNLLUN DATBLYGU AELODAU – EBRILL 2015-MAWRTH 2016
ADRODDIAD GAN:	PENNAETH GWASANAETHAU DEMOCRATAIDD
PWRPAS YR ADRODDIAD:	GOFYN I'R CYNGOR GYMERADWYO'R CYNLLUN DATBLYGU AR GYFER AELODAU ETHOLEDIG
SWYDDOG ARWEINIOL:	MIRIAM WILLIAMS, RHEOLWR DATBLYGU ADNODDAU DYNOL

Mae dyletswydd ar yr Awdurdod i ddarparu cyfleon hyfforddiant a datblygu ar gyfer ei Aelodau ac i sicrhau bod gwybodaeth ar gael i'r Cyngor ar sail flynyddol.

Yn ystod 2012/13 sefydlodd y Cyngor Bwyllgor Gwasanaethau Democrataidd yn unol â Mesur Llywodraeth Lleol (Cymru) 2011. Mae gan y Pwyllgor gyfrifoldeb am faterion sy'n ymwneud â Hyfforddi a Datblygu Aelodau.

Yn ei hanfod, mae'r Cynllun Datblygu Aelodau yn ceisio rhoi sylw i anghenion Aelodau fel bod modd eu cefnogi'n well yn eu swyddogaethau trwy ddarparu cyrsiau datblygu priodol sy'n cael eu monitro, eu gwerthuso a'u hadolygu'n gyson i sicrhau eu bod yn "addas i'r pwrpas" ac o'r safon briodol. Mae atborth parhaus gan Aelodau a hefyd gwybodaeth o'r Adolygiadau Datblygu Personol wedi siapio'r gwaith i ddiweddarau'r rhaglen ar gyfer y flwyddyn.

Mae pob Aelod o'r Cyngor wedi cael disgrifiad swydd generig a manyleb person sy'n cynnwys cyfeiriad at gyfleon datblygu a ddarperir gan yr Awdurdod.

Mae'r Cynllun Hyfforddi sydd ynghlwm am y cyfnod Mai 2015 i Fawrth 2016 wedi ei baratoi i dwyn sylw at y prif feysydd datblygu a gynigir yn ystod y cyfnod. Bydd y rhaglen, i'r graddau y mae hynny'n bosib, yn ceisio cwrdd ag anghenion yr Aelodau e.e. bydd cymysgedd o sesiynau yn ystod y dydd a chyda'r nos ac mae'r dull hyfforddi hefyd yn amrywio e.e. gweithdai, mentora, e-ddysgu a sesiynau un-i-un ac ati.

Bydd y ddogfen hon yn "rhaglen dreigl" o sesiynau a fydd yn dibynnu ar anghenion unigol yr Aelodau ac anghenion y Cyngor/cydranddeiliaid eraill tra'n adlewyrchu'r adnoddau sydd ar gael. Bydd yr adolygiadau datblygiad personol gan yr Aelodau yn ystod y flwyddyn yn elfen bwysig yn y broses hon.

Y bwriad yw i'r cynllun barhau i gymryd camau cadarnhaol pellach i gefnogi Aelodau yn eu swyddogaethau, gwella safonau a datblygu arferion da, sef materion a fu o gymorth i'r Cyngor ennill statws Siarter Datblygu Aelodau yn 2014.

Bydd y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd yn monitro cynnydd yn rheolaidd, gan gynnwys adolygu/diweddaru pellach yn seiliedig ar anghenion yr Aelodau a'r sefydliad. Yn ogystal, cyflwynir adroddiadau i'r Pwyllgor Safonau fel sy'n briodol.

ARGYMHELLIAD:

Mabwysiadu a gweithredu'r Cynllun Hyfforddi ar gyfer Aelodau fel yr amlinellir ef yn yr atodiad sydd ynghlwm.

Huw Jones
Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd
27/04/2015

**CYNLLUN DATBLYGU AR GYFER AELODAU ETHOLEDIG/
DEVELOPMENT PLAN FOR ELECTED MEMBERS
EBRILL /APRIL 2015 – MAWRTH/MARCH 2016**

Mae'r Cynllun yma yn seiliedig ar wybodaeth wedi ei gasglu gan Swyddogion/Cynlluniau Datblygu Personol, Aelodau Etholedig/Anghenion Siarter Aelodau.

Bwriedir i'r cynllun gael ei ddiwygio'n briodol fel mae blaenoriaethau/deddfwriaeth yn newid/ ac bydd yn ddibynol ar argaeledd cyllidebau i'w gefnogi.

This Plan is based on information collated from Officers/Elected Member Personal Development Plans/Member Charter requirements

The intention is that the plan is amended appropriately as priorities/legislation changes. The plan is also dependent on availability of budgets to support.

<p style="text-align: center;">PWNC</p> <p style="text-align: center;">SUBJECT</p>	<p style="text-align: center;">CYNULLEIDFA</p> <p style="text-align: center;">AUDIENCE</p>	<p style="text-align: center;">DYDDIAD</p> <p style="text-align: center;">DATE</p>
<p>Ymwybyddiaeth Amddiffyn Plant ac Oedolion Bregus/ Child Protection and Vulnerable Adults Awareness sessions</p>	<p>Holl Aelodau Etholedig/ All Elected Members</p>	<p>I'w gadarnhau/ To be confirmed</p>
<p>Hyfforddiant Cyfryngau Cymdeithasol/ Social Media Training</p>	<p>Holl Aelodau Etholedig/ All Elected Members</p>	<p>Ebrill/April 2015</p>
<p>Diwygiad Lles/ Welfare Reform</p>	<p>Holl Aelodau Etholedig/ All Elected Members</p>	<p>I'w gadarnhau/ To be confirmed</p>
<p>Cyfres o sesiynau Cyllid/Archwilio i gynnwys:/ Series of Finance/Audit sessions to include:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Datganiad Cyfrifon/Statement of Accounts • Trefniadau Twyll Cownter/Counter Fraud Arrangements • Rheolaeth Trysorlys/Treasury Management • Rheoli Risg/Risk Management • Effeithlonrwydd Pwyllgor Archwilio/Audit Committee Effectiveness 	<p>Holl Aelodau Etholedig/ All Elected Members</p>	<p>I'w cadarnhau/ To be confirmed</p>

Sesiwn Caffael/ Procurement Session	Holl Aelodau Etholedig/ All Elected Members	I'w gadarnhau/ To be confirmed
Diweddaru Trwyddedu/ Licencing Updates	Pwyllgor Trwyddedu/ Licencing Committee Members	Fel bô'r angen/ As and when required
Cyfres o Hyfforddiant & Diweddariad Materion/ Series of Planning Training & Updates	Pwyllgor Cynllunio/ Planning Committee	Fel bô'r angen/ As and when required
Cyfres o sesiynau ymwybyddiaeth/gwybodaeth, yn ymwneud â Ynys Ynni/Datblygiadau Mawr/ Series of awareness/information sessions regarding Energy Island/Major Developments	Holl Aelodau Etholedig/ All Elected Members	Parhaus/ Ongoing

<p>Cyfres o sesiynau ar faterion Tai a Cymuned i gynnwys:/ Series of sessions relating to Housing and Community to include:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Digartrefedd/Homelessness • Tai Fforddiadwy/Affordable Housing • Polisi Gosod/Letting Policy • Deddf Tai/Housing Act • Materion Gofalwyr a Gofalwyr Ifanc/Caring and Young Carer Matters • Eiriolaeth a Chyfranogiad Plant/Advocacy and Children’s Participation • Bil Gwasanaethau Cymdeithasol (Cymru)/ Social Services Bill (Wales) • Diogelu a Rhiant Corfforaethol/ <p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Tudalen 20</p>	<p>Holl Aelodau Etholedig/ All Elected Members</p>	<p>Dyddiadau i’w gadarnhau/ Dates to be confirmed</p>
--	---	--

<p>Safeguarding and Corporate Parenting</p> <ul style="list-style-type: none"> • Materion Oedolion/Matters relating to Adults 		
<p>Cyfres o sesiynau yn ymwneud ag Addysg, megis:/ Series of sessions involving Education matters such as:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rôl Aelod Etholedig fel Llywodraethwr Ysgol/Role of Elected Members as School Governors • Trosolwg o'r blaenoriaethau sydd yn wynebu ysgolion/Overview of the priorities facing schools <p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Tudalen 21</p>	<p>Holl Aelodau Etholedig/ All Elected Members</p>	<p>I'w gadarnhau/ To be confirmed</p>
<p>Cwrs Sgiliau Arweinyddiaeth CLILIC/ WLGA Leadership Skills Course</p>	<p>Aelodau Penodol/Specific Members</p>	<p>I'w gadarnhau/ To be confirmed</p>
<p>Sgiliau Cadeirio/ Chairing Skills</p>	<p>Holl Aelodau Etholedig/ All Elected Members</p>	<p>Fel yr adnabyddir/ As and when identified</p>
<p>Sgiliau TG/ IT Skills</p>	<p>Holl Aelodau Etholedig/ All Elected Members</p>	<p>Cyfredol/Ongoing</p>

Sgiliau Iaith/Language Skills	Holl Aelodau Etholedig/ All Elected Members	Fel yr adnabyddir/ As and when identified
Mentora/Mentoring	Holl Aelodau Etholedig/ All Elected Members	Fel yr adnabyddir/ As and when identified
Ddysgu/ E Learning	Holl Aelodau Etholedig/ All Elected Members	Fel yr adnabyddir/ As and when identified

- Trefnir sesiynau ar gyfer Cynghorau Bro a Thref lle bô'r angen/
Sessions for Town and Community Councils will be arranged as/when identified
- Bydd Aelodau o'r Pwyllgor Safonau ac Aelodau Lleyg yn cael gwahoddiad i rai sesiynau lle'n briodol /
Where appropriate, Members of the Standards Committee and Lay Members will be invited to sessions